

10 lat w służbie Bogu i ludziom

Wydział Teologiczny
Uniwersytetu Mikołaja Kopernika
(2001–2011)

pod redakcją
ks. Dariusza Zagórskiego
s. Katarzyny Sztylec

WYDAWNICTWO NAUKOWE
UNIwersytetu MIKOŁAJA KOPERNIKA

Toruń 2011

SPIS TREŚCI

	Wprowadzenie ks. dziekana prof. Jana Perszona	7
1.	Ks. Jerzy Bagrowicz, ks. Jan Perszon <i>Wydział Teologiczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu: powstanie, początki i współczesność</i>	9
2.	S. Katarzyna Żaneta Sztylc <i>Wydział Teologiczny Uniwersytetu Wileńskiego jako źródło tradycji Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu</i>	27
3.	Ks. Dariusz Zagórski, s. Katarzyna Żaneta Sztylc (oprac.) <i>Struktura Wydziału i informacje o pracownikach oraz ich działalności naukowej</i>	37
4.	Agnieszka Wyrąbkiewicz <i>Życie studenckie i stowarzyszenia (organizacje) istniejące na Wydziale</i>	145
5.	<i>Strategia rozwoju i plany na przyszłość</i>	157

WPROWADZENIE DZIEKANA WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO

W kulturze Zachodu instytucja uniwersytetu w jakiejś mierze nawiązuje do platońskiej idei akademii jako przestrzeni poszukiwania prawdy, przede wszystkim filozoficznej. Po zamknięciu przez chrześcijańskiego cesarza Justyniana Akademii Platońskiej w roku 529 systematyczne nauczanie na poziomie wyższym stawało się domeną wspólnot zakonnych i szkół katedralnych.

Instytucja uniwersytetu jest dziełem chrześcijańskiego średniowiecza. Poczynając od XII wieku, promotorem tworzenia nowoczesnych uniwersytetów stał się Kościół katolicki; w instytucjach tych – jak wcześniej w akademii greckiej – chodziło o zunifikowaną, kompletną, uniwersalną wiedzę o wszechświecie (*universitas litterarum*), uwzględniającą oczywiście także teologię. Od tej ostatniej oczekiwano zdolności do tworzenia syntezy wszystkich nauk. Gwałtowny rozwój nauk szczegółowych i wpływy oświecenia spowodowały jednak erozję starożytnego modelu jedności nauki. W ten sposób na przełomie XVIII i XIX wieku doszło do narodzin tzw. uniwersytetów specjalistycznych. Wydziały teologiczne w uczelniach epoki oświecenia nadal istniały, jednak poszukiwano dyscyplin (filozofia, psychologia, fenomenologia), które zastąpiłyby teologię w dziele scalania osiągnięć nauk empirycznych. Ciągle żywa była bowiem tradycja traktująca uniwersytet jako wspólnotę, która poszukuje całej prawdy o rzeczywistości i ją przekazuje studentom (ucząc ich przede wszystkim samodzielnego myślenia, a nie zawodu). Zachodząca w XX wieku stopniowa marginalizacja wykształcenia humanistycznego i odstąpienie od tradycji klasycznych oraz klimat relatywizmu wywołały kolejny kryzys uniwersytetu. Niestęchanie groźne dla tożsamości współczesnego uniwersytetu jest, współcześnie przyjmowane niemal jako norma, traktowanie go jak przedsiębiorstwa produkcyjno-usługowego, które – odpowiadając na „zapotrzebowanie społeczne” – „świadczy usługi edukacyjne”. Niewątpliwy wpływ na takie podejście ma zjawisko upowszechnienia studiów uniwersyteckich oraz konieczność ich profilowania zawodowego.

Dobrze więc się stało, że po 40. latach sowietyzacji nauki w Polsce (istniejące w Krakowie i Warszawie wydziały teologiczne usunięto z uniwersytetów), po odzyskaniu wolności przez Polskę po roku 1989 powrócono do odbudowy klasycznej struktury uniwersytetu, włączając weń także wydziały teologiczne. Jeśli racją istnienia uniwersytetu, pojmowanego jako *universitas studiorum*, jest prowadzenie badań naukowych i nauczanie, to znaczy, że jest to wspólnota zorientowana na poznawanie prawdy, jej upowszechnianie, a ostatecznie na jej respektowanie. Otwarcie na całą prawdę o człowieku implikuje (przynajmniej w tradycji europejskiej) wymiar religijny jego egzystencji, a więc transcendencję, poważne (czyli naukowe) pytanie o sens życia, a także żywotne kwestie etyczno-moralne.

Takie właśnie rozumienie idei uniwersytetu i jego kulturowej misji kazało Władzom Uniwersytetu Mikołaja Kopernika podjąć i zrealizować – wspieraną przez Biskupa Toruńskiego – inicjatywę utworzenia na uczelni Wydziału Teologicznego. Starania te zostały uwieńczone sukcesem w roku 2001. Tym samym uczelnia nawiązała do wiekowej tradycji swojej poprzedniczki – Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, w którym Wydział Teologiczny pełnił rolę znaczącą. W dziejach średniowiecznych uniwersytetów 10-lecie znaczy niewiele. W życiu intelektualnym i eklezjalnym grodu Kopernika

Wydział Teologiczny spełnia, jak się wydaje, rolę ważną. Chodzi bowiem nie tylko o ściśle naukowe dokonania Wydziału i jego rolę w życiu uniwersytetu, ale o wielorakie oddziaływanie na szeroko rozumianą kulturę (nie tylko duchową) społeczności akademickiej i regionu. Od dziesięciu lat Pomorze Nadwiślańskie posiada, pierwszy w dziejach Wydział Teologiczny, który – w miarę jak rozwija się jego potencjał badawczo-dydaktyczny – podejmuje coraz częściej także problematykę lokalną (historia, filozofia). Coraz bardziej znaczący jest udział pracowników Wydziału w życiu UMK, czego dowodem są interdyscyplinarne konferencje naukowe. Beneficjentem funkcjonowania Wydziału jest także lokalna społeczność eklezjalna (diecezja toruńska, włocławska i pelplińska), której prezbiterzy w zakresie formacji intelektualnej odbywają na nim studia. Minione 10-lecie to także rzesze wykształconych katechetów świeckich i liderów życia kościelnego. Oczywistym plonem funkcjonowania Wydziału są setki artykułów i książek, publikowanych w seriach wydawniczych i periodykach.

Minione 10-lecie istnienia Wydziału Teologicznego UMK jest okazją do satysfakcji z dotychczasowych osiągnięć i do świętowania. Jednocześnie jednak stanowi wezwanie do wysiłku, by coraz lepiej urzeczywistniać swoją misję: funkcję badawczą, edukacyjną i wychowawczą, spełnianą w służbie Prawdzie.

Ks. Jan Perszon